

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI DO SPRAW UNII EUROPEJSKIEJ (NR 110)

z dnia 19 listopada 2025 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 110)

19 listopada 2025 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Krzysztofa Truskolaskiego (KO)**, zastępcy przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

- I. Informacja o dokumentach, w stosunku do których Prezydium wnosi o niezgłaszanie uwag: (COM(2025) 590, 851 (art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej oraz Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej); JOIN(2025) 26, 27 (art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 8 października 2010 r.),
- II. Zmiany w składzie Prezydium Komisji,
- III. Rozpatrzenie w trybie art. 151 ust. regulaminu Sejmu Wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz azylu, migracji i integracji na okres 2028–2034 (COM(2025) 540 wersja ostateczna) oraz odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP,
- IV. Rozpatrzenie w trybie art. 151 ust. regulaminu Sejmu Wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz strefy Schengen, europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i wspólnej polityki wizowej na okres 2028–2034 (COM(2025) 541 wersja ostateczna) oraz odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP,
- V. Rozpatrzenie w trybie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 8 października 2010 r. Wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Globalny wymiar Europy” (COM(2025) 551 wersja ostateczna) oraz odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP.

W posiedzeniu udział wzięli: **Władysław Teofil Bartoszewski** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Maciej Duszczyk** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Borys Budka**, **Krzysztof Śmiszek** – posłowie do Parlamentu Europejskiego, **Zbigniew Czachór** – stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agata Jackiewicz**, **Monika Włodarska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Spraw Europejskich i Współpracy Międzynarodowej – BSEM; **Wojciech Miller**, **Paweł Kościelny** – eksperci ds. legislacji w Biurze Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji, **Krzysztof Wołowicz** – specjalista ds. finansów publicznych w BEOS.

Przewodniczący poseł **Krzysztof Truskolaski (KO)**:

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Stwierdzam kworum. Witam wszystkich obecnych członków Komisji do Spraw Unii Europejskiej, witam również posłów do Parlamentu Europejskiego. Widzę pana posła Śmiszka i pana posła Borysa Budkę. Witam serdecznie. Witam ministrów, a także towarzyszące im osoby.

Przechodzimy do rozpatrzenia pkt I, czyli informacji o dokumentach UE, w stosunku do których prezydium wnosi o niezgłaszanie uwag. Są to następujące dokumenty: w trybie art. 7 ust. 4 ustawy COM(2025) 590, 851 i w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu, z uwzględnieniem art. 3 ust. 2 ustawy JOIN(2025) 26 i 27. Czy do wymienionych przeze mnie dokumentów

państwo chcą zgłosić uwagi, czy też zgodnie z wnioskiem prezydium możemy przyjąć je bez rozpatrywania przez Komisję? Nie słyszę sprzeciwu, a widzę nawet aprobatę. Dziękuję. Stwierdzam, że **Komisja postanowiła nie zgłaszać uwag do wymienionych powyżej dokumentów**. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt I.

Szanowni państwo, przechodzimy do pkt II, czyli zmian w składzie prezydium Komisji. Bardzo proszę pana posła Łukasza Osmalaka o zabranie głosu.

Posel Łukasz Osmalak (Polska2050):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Zgodnie z wcześniejszą kuluarową rozmową postanowiłem złożyć swoją rezygnację i chciałbym w to miejsce zaproponować naszego kolegę, posła Polski2050 Adama Gomołę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję, panie pośle. Szanowni państwo, zgłoszona została kandydatura posła Adama Gomoły na zastępcę przewodniczącego Komisji. Czy pan poseł się zgadza?

Posel Adam Gomoła (Polska2050):

Tak, wyrażam zgodę. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję. Szanowni państwo, czy ktoś jest przeciw wyborowi pana posła Gomoły? Nie widzę. Dziękuję. W związku z powyższym **stwierdzam, że poseł Łukasz Osmalak zrezygnował z funkcji członka prezydium i w jego miejsce został wybrany poseł Adam Gomoła**. Zapraszam pana posła do stołu prezydialnego. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt II.

Przechodzimy do pkt III, czyli rozpatrzenia w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz azylu, migracji i integracji na okres 2028–2034 i odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP. Proponuję, aby ten punkt rozpatrzyć wspólnie z pkt IV, czyli w trybie 151 ust. 1 regulaminu Sejmu z wnioskiem dotyczącym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz strefy Schengen, europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i wspólnej polityki wizowej na okres 2028–2034 i odnoszącym się do niego projektem stanowiska RP. Czy jest zgoda, abyśmy połączyli te dwa punkty? Jest zgoda. Nie słyszę sprzeciwu. Szanowni państwo, w obu tych punktach rząd reprezentuje pan minister Maciej Duszczyk, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Bardzo proszę pana ministra o zabranie głosu.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Maciej Duszczyk:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, to są dwa rozporządzenia finansowe dotyczące europejskiej polityki migracyjnej. Króciutko postaram się odnieść do obydwu z nich, z tego powodu, że nasze stanowisko w sprawie tego drugiego projektu jest trochę mniej optymistyczne, mniej entuzjastyczne, może powiedzieć, niż do tego pierwszego. W pierwszym przypadku mamy do czynienia z efektem tak naprawdę naszych działań przez ostatnie półtora roku. Rozporządzenie wyraźnie mówi o wzmocnieniu granic zewnętrznych i przekazywaniu większych środków na wzmocnienie granic zewnętrznych w taki sposób, żeby utrzymać funkcjonalność strefy Schengen. Jak państwo doskonale wiecie, jak Wysoka Komisja wie, państwo posłowie wiecie, mamy w strefie Schengen różnego rodzaju problemy wynikające z prowadzenia kontroli granicznych. Również my wprowadziliśmy kontrole graniczne na granicy z Litwą i na granicy z Niemcami.

Jest takie przekonanie we wszystkich państwach członkowskich, że strefa Schengen jest gigantyczną wartością Unii Europejskiej i powinniśmy jej w maksymalny sposób chronić. Nasze przeświadczenie o koncentracji na strzeżeniu granic zewnętrznych, które było naszym priorytetem również w czasie prezydentury, jest odzwierciedlone w tym projekcie rozporządzenia, gdzie są zagwarantowane większe środki. Jest to ponad 15 mld EUR na różnego rodzaju projekty związane ze strefą Schengen, ale z tym priorytetem granic zewnętrznych, co jest dla nas oczywiście bardzo dobrą informacją. Tutaj kluczowe jest nie tylko i wyłącznie wspieranie samej twardej infrastruktury, ale również wymiany informacji. Kwestia dotycząca przewidywań różnego rodzaju scenariuszy na granicach zewnętrznych, czyli to, o co nam chodziło, o co zabiegaliśmy na poziomie Unii Europejskiej, czyli kwestia granic zewnętrznych, została tutaj uwzględniona. Pozwala nam to oczywiście dużo efektywniej zarządzać migracjami i przeciwdziałać nielegalnej migracji.

Może jeszcze jedno zdanie w sprawie tego rozporządzenia. Nas również cieszy ta wymiana informacji. Bardzo z niej korzystamy. Jeśli chodzi o wspólną politykę wizową, mamy wizowy system informacyjny, mamy *Schengen Information System*, mamy również europejski system rozpoznawania odcisków palców, czyli Eurodac – pamiętajmy o tym, że Eurodac będzie miał niedługo jeszcze nową odsłonę – oraz testowany obecnie, ale jeszcze nie do końca wdrożony we wszystkich państwach system wjazdu i wyjazdu oraz zezwoleń na podróż ETIAS.

A więc, jeśli chodzi o to pierwsze rozporządzenie, jesteśmy z niego bardzo zadowoleni i będziemy go bardzo mocno bronić, jeżeli byłyby jakieś zakusy co do zmniejszenia środków czy zmiany jego priorytetów. Można powiedzieć, że on prawie w stu procentach odzwierciedla nasz punkt widzenia.

Natomiast jeśli chodzi o to drugie rozporządzenie na rzecz azylu, migracji i integracji, to widzimy tutaj co najmniej kilka kwestii, które są bardzo dobre dla nas. Mianowicie jest koncentracja na kwestiach powrotowych: możliwość finansowania w większym zakresie deportacji czy powrotów migrantów, dla których pobyt na terytorium danego państwa czy też Unii Europejskiej nie został zaakceptowany czy jest nawet niepożądany. To jest bardzo dobra rzecz. W związku z tym generalnie opowiadamy się za tym rozporządzeniem pozytywnie. Mamy do niego pozytywne stanowisko.

Ale na pewno w czasie negocjacji będziemy jeszcze na kilka rzeczy bardzo mocno zwracać uwagę. Głównie jeśli chodzi o to, co dla nas, z punktu widzenia podejścia, jest nadal nie do zaakceptowania, czyli mechanizm solidarności, który jest dzisiaj ćwiczony, jak państwo doskonale wiecie. Jutro będzie debata w Sejmie na ten temat, na temat w ogóle paktu migracyjnego. Mimo tego, że oczywiście jesteśmy zwolnieni zarówno z relokacji, jak i płacenia – jesteśmy na lata zwolnieni ze wszystkich zobowiązań solidarnościowych – to jeśli chodzi o kwestię bezpośrednią, jeśli chodzi o sam mechanizm, nam się ten mechanizm po prostu nie podoba. Uważamy, że będzie dzielił Unię Europejską, a nie odpowiadał na wyzwania. W związku z tym będziemy to również podnosić w czasie negocjacji, żeby nasze stanowisko było spójne nie tylko w samym pakcie tych dziewięciu rozporządzeń i jednej dyrektywy, ale również żeby było bardzo jasno odzwierciedlone we wszystkich innych rozporządzeniach, które dotyczą europejskiej polityki migracyjnej.

Natomiast to, co nam się tutaj podoba, to uproszczenie procedur finansowania. To nam się podoba z tego powodu, że jeżeli tutaj będzie wprowadzone to ułatwienie, to oczywiście jest dla nas coś, co będziemy popierać. Zatem co do zasady popieramy kierunek tego rozporządzenia, ale mamy kilka zastrzeżeń do niego i będziemy je w trakcie negocjacji podnosić, żeby na końcu tego procesu wyeliminować. To może tyle ode mnie. Oczywiście chętnie odpowiem na wszystkie pytania. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję bardzo. Posłem sprawozdawcą jest pan poseł Konrad Frysztak. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Konrad Frysztak (KO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Panie ministrze, Wysoka Komisjo, chciałbym jasno wyartykułować, że popieramy stanowisko rządu i uważamy je za słuszne. Ja również cieszę się z tej jasnej i twardej deklaracji pana ministra Duszczyka w zakresie nieakceptowania obecnego kształtu mechanizmu solidarności. To jest coś, co jest wielokrotnie podnoszone, nie tylko na gruncie prac naszej Komisji, ale również parlamentu, a co za tym idzie również w debacie publicznej. Bardzo mocno chciałbym, żeby polski rząd, reprezentując nas w pracach Parlamentu Europejskiego – mamy tu oczywiście również parlamentarzystów europejskich – na każdym etapie tych prac podnosił, że obecnie zaproponowany sposób reformy migracyjno-azylowej jest w tym zakresie nie do zaakceptowania. Polski rząd oczekuje innych sposobów na realizację tego zamierzenia.

Jeśli chodzi o kwestię dotyczącą projektu rozporządzenia dotyczącego zarządzania granicami, to są to jak najbardziej popierane, również przez Komisję, rozwiązania. Strefa Schengen to chyba jedno z najważniejszych zdobyczy integracji europejskiej. Sposób podróżowania w tej materii bardzo mocno uległ zmianie i powinniśmy bardzo mocno pilnować z jednej strony granic strefy Schengen, ale z drugiej strony tego, by ta zdobycz nie została zaprzepaszczona. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję, panie pośle. Otwieram dyskusję. Proszę bardzo, pan poseł Sellin.

Posel Jarosław Sellin (PiS):

Panie ministrze, powiedział pan, że w rozporządzeniu o unijnym wsparciu na rzecz strefy Schengen przewidziano dużą kwotę, jak pan to określił, 15 mld EUR na granicę zewnętrzną Unii Europejskiej. Ale to jest rozporządzenie przewidujące finansowanie na siedem lat, więc to wychodzi 2 mld rocznie. To już nie wygląda tak imponująco w związku z wyzwaniem, jakie stoją przed całą Unią Europejską, związanymi z presją na granice zewnętrzne Unii. Jeżeli to są 2 mld rocznie, to chciałbym zapytać, ile pan przewiduje, że z tych środków będzie przeznaczane na granicę zewnętrzną Unii, którą Polska ma? Czyli Polski z Rosją, Białorusią i Ukrainą. To jest granica zewnętrzna Unii Europejskiej. Zwłaszcza w kontekście dyskusji i szukania środków na Tarczę Wschód. Jak na razie mamy zagwarantowane pieniądze z budżetu MON, pożyczki z Europejskiego Banku Inwestycyjnego i z KPO, jakieś obietnice Komisji Europejskiej, natomiast takiego pewnego i stuprocentowego montażu finansowego na to nie mamy. W związku z tym pytanie, ile z tych pieniędzy, wcale nie tak imponujących, jak pan powiedział, z tegoż rozporządzenia, o którym dzisiaj mówimy, może być przeznaczonych na granicę zewnętrzną Unii Europejskiej, której broni Polska?

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję, panie pośle. Zgłasza się pan europoseł Borys Budka. Bardzo proszę.

Posel do Parlamentu Europejskiego Borys Budka:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Z punktu widzenia Parlamentu Europejskiego to stanowisko, które od samego początku prezentuje polski rząd, jest podzielane przez coraz większą liczbę posłów. Rzeczywiście to, co istotne, na co zwracano uwagę podczas naszej prezydencji, to kwestia z jednej strony zadbania o strefę Schengen, ale z drugiej strony o wprowadzanie mechanizmów, które będą akceptowane w krajach członkowskich, które będą społecznie zrozumiałe, ale przede wszystkim które będą wzmacniać nasze bezpieczeństwo. Tak że cieszyć mogą te ostatnie deklaracje ze strony również innych państw członkowskich, ale tutaj duża zasługa, że podczas naszej prezydencji jednak trochę się zmieniła perspektywa patrzenia na kwestie migracyjne. A w kontekście ostatnich wydarzeń to jest bardzo istotne. Jestem więc przekonany, że również w Parlamencie Europejskim odpowiednia większość, często ponad tymi klasycznymi podziałami politycznymi, zostanie znaleziona, by te rozwiązania proponowane przez polski rząd wspierać. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję, panie pośle. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? Proszę bardzo, pan europoseł Krzysztof Śmiszek.

Posel do Parlamentu Europejskiego Krzysztof Śmiszek:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Ja mam krótkie pytanie do pana ministra. Czy w ramach tego wsparcia, o którym mówimy, tych pieniędzy, tych środków, jakaś część tych środków będzie przeznaczona na pomysł tworzenia pewnego rodzaju hubów czy centrów przyjmowania wniosków o ochronę międzynarodową poza granicami Unii Europejskiej i jaki stosunek ma do tego polski rząd, głównie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję bardzo. Nie widzę więcej zgłoszeń. W związku z tym przekazuję głos panu ministrowi.

Podsekretarz stanu w MSWiA Maciej Duszczak:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, środków obecnie w tej pierwszej alokacji jest trzy razy więcej, niż było do tej pory. Jest to więc jednak duże zwiększenie budżetu. Jeżeli spojrzymy na te wszystkie trzy fundusze migracyjne – dzisiaj zajmujemy się dwoma, ale jeszcze jest jeden dodatkowy dotyczący bezpieczeństwa – to jest to alokacja dla nas wstępnie na 1,6 mld EUR. Jeśli patrzymy na pewne przesunięcia, zaryzykowałbym, że na granice, na kwestie dotyczące Schengen, jeśli chodzi o Polskę, to pewnie dziś koło 1 mld EUR przez te siedem lat moglibyśmy liczyć, z założeniem, że prawdopodobnie w czasie debaty budżetowej akurat ten priorytet będzie utrzymany, jeżeli nie będzie jeszcze zwiększony z tego powodu, że większość państw członkowskich jest zainteresowana tym mechanizmem. Pamiętajmy o tym, że do tego mechanizmu nie będą stosowane potencjalne rabaty, które mogą być uwzględniane w nowej perspektywie finansowej, jeśli chodzi o poszczególne państwa. My na pewno nie będziemy zainteresowani rabatem

w tym zakresie, zatem należy mieć pewność, że te pieniądze, przynajmniej w takiej wartości, jak teraz są, będą utrzymane.

Natomiast pamiętajmy o tym, że jeszcze są inne środki, które są przewidziane na strzeżenie polskiej granicy, ale również na uchodźców wojny z Ukrainy. Przypomnę, że na początku roku nasza pula zostanie zwiększona o około 200 mln EUR głównie na systemy informatyczne, ale również na uchodźców wojny z Ukrainy, jak również na kwestie dotyczące zarządzania polityką migracyjną. To jest nasz wniosek, który skierowaliśmy. Mamy nadzieję, że zostanie rozpatrzony pozytywnie. Pierwsze informacje z Komisji są pozytywne, mamy więc nadzieję, że styczeń, może luty te pieniądze, tak zwanych resztówek, jeszcze do nas przyjdą, bo ten priorytet zostaje utrzymany.

Zatem, patrząc na alokację, ona jest trzy razy większa niż do tej pory. Może zostać zwiększona. Nikt nie myśli, że zostanie zmniejszona. My dostaniemy z tego prawdopodobnie około 1,6 mld, z czego na granicę, mogę zaryzykować, będzie około 1 mld EUR. Przypomnę, że dzisiaj wydajemy około kilkaset milionów złotych rocznie na strzeżenie granicy. Ale to są bardzo różne środki.

Przypomnę również, że prowadzimy teraz dwie duże inwestycje na granicy. Jedna inwestycja to jest budowa drogi wzdłuż granicy po to, żeby szybciej można było reagować, żeby żołnierze mogli szybciej reagować na potencjalne próby przechodzenia przez granicę. Szczególnie chodzi o granicę rzeczną. Druga inwestycja, która jest realizowana, to dodatkowa zaporą, która ostatecznie ma spowodować, że osobom, którym uda się przekroczyć pierwszą zaporę, nie uda się przekroczyć drugiej. Unikniemy wtedy sytuacji, w której te osoby są zwracane na stronę białoruską, jeżeli są zatrzymywane na terytorium Polski.

Jeśli chodzi o drugą kwestię, pytanie pana europosła Śmiszka, to jesteśmy za centrami powrotowymi, bo to jest jeden z takich elementów, które dopinają nam politykę powrotową poza Unią Europejską. Natomiast concept jeszcze nie jest do końca opisany. Wiemy, że będą to centra recepcyjne, które będą realizowane na podstawie umów Unia Europejska – dane państwo, i na pewno środki z tego będą przeznaczane również na funkcjonowanie tych centrów, ale nie z puli narodowej. To będą dodatkowe środki z puli, która jest do dyspozycji Komisji Europejskiej. My nie planujemy z puli narodowej przekazywać środków na centra powrotowe. Odpowiedziałem na oba pytania.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję, panie ministrze. Nie widzę więcej zgłoszeń, wobec tego chciałbym zaproponować następującą konkluzję: Stwierdzam, że **Komisja rozpatrzyła w trybie art. 151 ust. 1 regulaminu Sejmu dokumenty o sygnaturach COM(2025) 540 i 541 wersje ostateczne i odnoszące się do nich projekty stanowisk RP. Komisja podzieliła stanowisko rządu.** Czy jest sprzeciw? Nie słyszę. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt III i pkt IV.

Przechodzimy do pkt V, czyli rozpatrzenia w trybie art. 7 ust. 4 ustawy wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Globalny wymiar Europy” COM(2025) 551 wersja ostateczna i odnoszącego się do niego projektu stanowiska RP. Rząd reprezentuje pan minister Władysław Teofil Bartoszewski, sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Bardzo proszę pana ministra o przedstawienie stanowiska.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Władysław Teofil Bartoszewski:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, „Globalny wymiar Europy” jest jednym z elementów propozycji dotyczących wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034 przedstawionej w połowie lipca tego roku. Dotyczy finansowania działań zewnętrznych Unii Europejskiej. Ma on obejmować zarówno kraje rozszerzenia, sąsiedztwa, kraje rozwijające się i kraje o wysokim dochodzie. Zastąpi pięć dotychczasowych instrumentów, których nie będę wszystkich wymieniał. Obejmuje współpracę prawie ze wszystkimi państwami świata, przy czym w bardzo ograniczonym stopniu Białoruś i Rosję, których będzie dotyczyło wyłącznie wspieranie niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów, w tym działających na uchodźstwie.

Proponowany budżet to jest 200 mld EUR, z czego 43 mld EUR będą przeznaczone na kraje europejskie, kraje rozszerzenia, wschodniego sąsiedztwa i innych partnerów, z wyłączeniem Ukrainy, na którą to przeznacza się rezerwę w wysokości 100 mld EUR poza pulą wieloletnich ram finansowych. Ogólnym celem tego instrumentu jest promowanie wartości interesów Unii Europejskiej na świecie, wspieranie zrównoważonego rozwoju państw partnerskich i realizacja strategicznych interesów Unii Europejskiej.

Co do stanowiska rządu, popieramy ujęcie geopolitycznych i gospodarczych strategicznych interesów Unii Europejskiej wśród celów ogólnych proponowanego instrumentu. Rząd popiera również silniejsze promowanie interesów europejskich, z podkreśleniem wzajemnego charakteru korzyści z partnerstw z krajami trzecimi. Uważamy jednak, że wśród celów ogólnych instrumentów należy ująć również cel dotyczący rozszerzenia ze względu na szczególną rolę tej polityki w zapewnieniu pokoju i stabilności w Europie.

Wszyscy zdajemy sobie sprawę, o jakich państwach europejskich mówimy, jeśli chodzi o rozszerzenie. Pozostawienie tych państw poza Unię Europejską i bez wsparcia Unii Europejskiej spowoduje, że ta próżnia zostanie wypełniona przez inne państwa, które mają zupełnie spreczne cele do tych, jakie ma Polska. Dlatego polityka rozszerzenia. Myślimy tu oczywiście nie tylko Ukrainie i Mołdawii, ale również o Bałkanach Zachodnich, gdzie jest to dość kluczowe dla naszego długofalowego bezpieczeństwa.

Jeśli chodzi o budżet, popieramy zagwarantowanie odrębnej i istotnej puli środków dla Ukrainy poprzez utworzenie specjalnej rezerwy. Z zadowoleniem przyjmujemy propozycje znaczącego budżetu na kraje europejskie, w tym kraje sąsiedztwa wschodniego. Ten projekt jest 40% wyższy od obecnej perspektywy finansowej. Jest to więc znaczący wzrost środków. Co do zasady popieramy również propozycje dotyczące zwiększenia elastyczności, to znaczy: łatwiejsze przesuwanie środków pomiędzy filarami, wysoki budżet na rezerwę, na nowe wyzwania i priorytety, które się mogą pojawić, rezygnacja z dotychczasowych celów wydatkowych dotyczących m.in. rozwoju społecznego, równości, płci itd. Tym niemniej zauważamy, że nie powinno to oznaczać ograniczania przejrzystości podejmowania decyzji oraz ograniczenia nadzoru państw członkowskich nad decyzjami finansowymi Komisji. Zgłaszamy nasze propozycje wzmacniające rolę państw członkowskich i/albo Rady Unii Europejskiej w określaniu strategicznych kierunków działań zewnętrznych oraz w nadzorze na wydawanie środków.

Odnosnie do kwestii migracyjnych, zdecydowanie popieramy zaproponowaną przez Komisję Europejską warunkowość w kontekście polityki powrotowej, zgodnie z którą możliwe będzie zawieszenie wsparcia finansowego dla państw, które nie współpracują z UE przy readmisji własnych obywateli. Dodatkowo będziemy dążyć do zabezpieczenia w instrumencie znacznie większych środków na zewnętrzny wymiar migracji niż ma to miejsce dotychczas.

Co do współpracy transgranicznej rząd opowiada się za ustanowieniem wsparcia na współpracę transgraniczną na stałym poziomie w wysokości 3% wartości filaru Europa, a nie tak jak zaproponowano: do 3% wartości. W szczególności uważamy, że docelowy podział puli środków z instrumentu „Globalny wymiar Europy” pomiędzy poszczególne programy współpracy transgranicznej powinien uwzględniać szczególne potrzeby Ukrainy.

W kontekście proponowanych nowych regulacji dla gwarancji budżetowych pozytywnie oceniamy fakt, że Komisja proponuje otwarcie możliwości udzielania pożyczek dla podmiotów państwowych także tym instytucjom finansowym, które do tej pory nie miały takiej możliwości, w tym w naszym kontekście Bankowi Gospodarstwa Krajowego.

Z zadowoleniem przyjmujemy wskazanie na potrzebę skutecznej komunikacji strategicznej i uwzględnienie zwalczania zagranicznych manipulacji i ingerencji informacyjnych, tak zwane FIMI, wśród priorytetów tego instrumentu. To tak w skrócie.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję bardzo, panie ministrze. Posłem sprawozdawcą do tego dokumentu jest pani poseł Agnieszka Wojciechowska van Heukelom. Bardzo proszę, pani poseł, o zabranie głosu.

Poseł Agnieszka Wojciechowska van Heukelom (PiS):

Wysoka Komisjo, instrument „Globalny wymiar Europy” ma objąć finansowanie znacznej większości działań zewnętrznych Unii Europejskiej i pozostawać jednym z komponentów propozycji wieloletnich ram finansowych WRF. Rozwiązanie to opiera się na czterech fundamentach i ma realizować następujące działania: uproszczenie struktury działu zewnętrznego poprzez stworzenie jednego głównego instrumentu dla działań zewnętrznych Unii oraz horyzontalnego rozporządzenia w sprawie wyników dla całych WRF, obejmującego monitorowanie i sprawozdawczość, ocenę i komunikację. Spójność działań, z większym naciskiem na spójność, jednolitość, komplementarność programów wewnętrznych i zewnętrznych, a także silniejsze oddziaływanie w ramach tym Team Europe, elastyczność instrumentu – zachowując niektóre elementy elastyczności „Globalny wymiar Europy”, w tym jego rezerwę ogólną, elastyczność finansową i możliwość przyjmowania aktów delegowanych, a także zmieniając dotychczasowe

podejście poprzez redukcję liczby celów wydatkowanych, łatwiejsze transfery budżetowe między filarami i w ich obrębie, a także elastyczność budżetową w ramach WRF. Wpływ działań Unii Europejskiej ze wzmocnionym zestawem narzędzi, umożliwiającym tworzenie kompleksowych pakietów wsparcia na rzecz państw partnerskich ze zracjonalizowanymi ramami gwarancji i instrumentów łączonych oraz silniejszym promowaniem interesów europejskich.

Nie chciałabym powtarzać tego, co mówił pan minister, więc może tylko uświadomię państwu posłom, że z tych 200 mld, które są orientacyjną pulą środków finansowych na wdrożenie instrumentu w okresie od 1 stycznia 2028 do 31 grudnia 2034, faktycznie ponad 43 mld są przeznaczone na Europę, ale na przykład na Bliski Wschód – Afrykę Północną i Zatokę Perską – 42 mld. Na Afrykę Subsaharyjską – 60 mld, Azja i Pacyfik – 17 mld, Ameryka i Karaiby – 9 mld i filar globalny – 12 mld.

Poza tym budżetem WRF przewidziano też odrębny tematyczny instrument, szczególnie poświęcony finansowaniu wsparcia dla Ukrainy. Rezerwa na rzecz Ukrainy to jest 100 mld zł.

Teraz tak, moim zdaniem warto odnotować, że od strony funkcjonalnej instrument został skonstruowany przy założeniu dwóch klastrow działań programowalnych na poziomie krajowym, wielokrajowym, regionalnym, transregionalnym oraz działań nieprogramowalnych na poziomie krajowym, wielokrajowym, regionalnym i transregionalnym. W obu przypadkach uwzględniono następujące komponenty: pomoc humanitarną, pomoc makrofinansową, która nie dotyczy filaru globalnego, odporność, konkurencyjność, potrzeby w zakresie kryzysu w pokoju i polityki zagranicznej. Projektodawcy podkreślają konieczność zapewnienia spójności, synergii i komplementarności ze wszystkimi obszarami działań zewnętrznych Unii, w tym z innymi instrumentami finansowania zewnętrznego, a także z innymi stosownymi wewnętrznymi politykami i programami Unii.

Proponuję Wysokiej Komisji poprzeć stanowisko rządu uznające projekt rozporządzenia za dobry punkt wyjścia do dalszych dyskusji, przy uwzględnieniu i podkreśleniu wyrażonych w projekcie stanowiska wątpliwości i uwag. Szczególnie chciałabym podkreślić następującą opinię, że zwiększenie elastyczności w ramach proponowanego instrumentu nie powinno prowadzić do znacznego ograniczenia przewidywalności kierunków działań i przejrzystości podejmowania decyzji. Obecne propozycje mogą oznaczać zbyt dużą swobodę Komisji Europejskiej w wyborze priorytetów i w uruchamianiu środków finansowych na działania zewnętrzne, przy jednoczesnym ograniczeniu roli państw członkowskich. W świetle tego deklaracja rządu o dążeniu w negocjacjach do zagwarantowania odpowiedniego nadzoru nad decyzjami Komisji poprzez zapewnienie faktycznego udziału państw członkowskich w określaniu strategicznych kierunków i priorytetów, programowaniu oraz w alokacji środków i do ustalenia programu dla działań niepodlegających programowaniu powinna zostać uznana za szczególnie istotne zobowiązanie. Podobnie jak zapowiedź zapewnienia istotnej roli państw członkowskich w decydowaniu o uruchamianiu środków z rezerw na nowe wyzwania i priorytety w oparciu o doświadczenia ze sposobu zarządzania w ramach inicjatywy „Global Gateway”.

I teraz tak, kwestie istotne, które chciałabym podkreślić, to jest to, co już pan minister powiedział, kwestia Ukrainy i zachowania elastyczności w finansowaniu. Tam się znajduje dość też enigmatyczna stawka o migracji i migrantach, ale bardzo ciekawe jest rozwiązanie proponowane w akapicie, cytuję: „Rząd RP zdecydowanie popiera wprowadzenie wyraźnych mechanizmów warunkowości, szczególnie w kontekście polityki powrotowej. Ograniczenie zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w państwach trzecich, które nie współpracują z Unią Europejską przy readmisji własnych obywateli, ze szczególnym uwzględnieniem powrotów przymusowych, uważamy za kluczowe dla skuteczności polityki migracyjnej Unii. Procedura zawieszenia płatności lub realizacji programów powinna być podejmowana zgodnie z ESDZ, czyli z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych, i państwami członkowskimi z ochroną pomocy humanitarnej przed ograniczeniami”.

I jeszcze jeden aspekt, który warto podkreślić, to że popieramy uwzględnienie wsparcia dla rosyjskiego oraz białoruskiego niezależnego społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych wolnych mediów. Postulujemy konieczność wspierania tych organizacji także wtedy, gdy działają one na uchodźstwie, na terenie państw członkowskich, szczególnie w kontekście znaczących ograniczeń pomocy amerykańskiej. Warto chyba podkreślić konieczność wprowadzenia efektywnych mechanizmów weryfikacji takich organizacji i podmiotów. Należy bowiem zakładać, że będą one obiektem szczególnego zainteresowania i infiltracji ze strony służb rosyjskich i białoruskich. Sugerowałabym również rozważenie rezygnacji z wypowiedzi takich troszeczkę

antyamerykańskich w kontekście znaczących ograniczeń pomocy amerykańskiej. One po prostu nie wnoszą do treści merytorycznych, a mogą być wykorzystywane instrumentalnie na innych polach.

Celną i bardzo cenną uwagą jest natomiast odnotowanie rezygnacji z doświadczenia Europejskiego Banku Inwestycyjnego i bardzo trafny postulat utrzymania twardego zapisu o wsparciu na współpracę transgraniczną na stałym poziomie w wysokości 3% wartości filaru „Europa”, co zdecydowanie wpłynie w mojej ocenie pozytywnie na przewidywalność finansowania.

Generalnie projekt i te dokumenty, które wpłynęły do nas z rządu, są bardzo dobrze uzasadnione. Rekomenduję Wysokiej Komisji przyjęcie tego dokumentu.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Bardzo dziękuję pani poseł. Otwieram dyskusję. Proszę, pan poseł Sellin.

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Panie ministrze, wybiegamy daleko w przyszłość, bo dziewięć lat do przodu. Mówimy o perspektywie 2028–2034 tej polityki, można powiedzieć, zewnętrznej Unii Europejskiej i środków finansowych na to przeznaczanych. Wspominał pan o sporych kwotach przeznaczonych na kraje europejskie w ramach tego budżetu – 43 mld. A co by się stało z tym budżetem i z tym planem wydatkowania tych pieniędzy, gdyby się okazało, że do 2034 roku, któryś z krajów Unii Europejskiej wstępuje do Unii Europejskiej? Wczoraj był taki wywiad odpowiedniego ministra szwedzkiego, zajmującego się kwestią rozszerzenia Unii Europejskiej, który mówił, że jego zdaniem i zdaniem jego państwa, Szwecji, perspektywa przystąpienia Ukrainy do Unii Europejskiej to jest nawet już rok 2030. Moim zdaniem to nierealne, ale widać, że w niektórych krajach takie perspektywy się rysuje. A z sześciu krajów Bałkanów Zachodnich Czarnogóra jest, wydaje się, najbardziej zaawansowana w perspektywie członkostwa. Jak pan politycznie przewiduje, czy istnieje możliwość, żeby do 2034 roku Unia Europejska rozszerzyła się o jakikolwiek kraj południa bądź wschodu Europy i co wtedy z tym budżetem?

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję, panie pośle. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Nie widzę. Zamykam listę mówców. Na koniec proszę pana ministra o odniesienie się do tego pytania.

Sekretarz stanu w MSZ Władysław Teofil Bartoszewski:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, po pierwsze, chciałbym bardzo podziękować pani poseł sprawozdawcy, pani poseł Wojciechowskiej van Heukelom za bardzo merytoryczne i rzeczowe przedstawienie tego dokumentu. On zawiera, tak jak pani poseł zauważyła, rozmaite zastrzeżenia i wątpliwości, które będziemy podnosić w trakcie procesu negocyjacyjnego, ponieważ, o ile akceptujemy go jako całość, to są pewne szczegóły, które powinny zostać doprecyzowane i wyjaśnione. Bo nie zgadzamy się przede wszystkim na sugestie pozbawiania możliwości podejmowania decyzji przez państwa członkowskie Unii Europejskiej.

Co do pytania pana posła Sellina, to jeśli chodzi o potencjalną akcesję państw, przede wszystkim Bałkanów Zachodnich, ten budżet jest w stanie to znieść. Natomiast jeśli chodzi o Ukrainę, to nie. To jest oczywiste. Musiałaby tu nastąpić jakieś przesunięcia czy inne negocjacje budżetowe. Ale podzielam ostrożność pana posła co do daty, kiedy to może nastąpić. Widziałem ten wywiad szwedzki. To jest daleko optymistyczny pogląd. Jeśli chodzi o państwa takie jak Czarnogóra czy inne, te, które realnie mają szanse wstąpić do Unii Europejskiej w tym okresie czasu, to ten budżet jest w stanie to znieść.

Przewodniczący poseł Krzysztof Truskolaski (KO):

Dziękuję bardzo. Nie widzę więcej zgłoszeń. Wobec tego chciałbym zaproponować następującą konkluzję: **Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła w trybie art. 7 ust. 4 ustawy dokument o sygnaturze COM(2025) 551 wersja ostateczna i odnoszący się do niego projekt stanowiska RP. Komisja podzieliła stanowisko rządu.** Sprzeciwu nie słyszę. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt V.

Informuję, że na tym porządek dzienny został wyczerpany. Protokół dzisiejszego posiedzenia będzie wyłożony do przejrzania w sekretariacie Komisji. Zamykam posiedzenie Komisji i zapraszam państwa posłów o godzinie 13.00 na kolejne posiedzenie.